

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Practicae Novae Imperialis Saxonicae Rerum Criminalium Pars ...

Quaestionum fere universarum in materia cuiusque generis homicidiorum,
fractae pacis publicae, laesae Majestatis ... falsificationis monetarum,
blasphemiarum, periurii & sortilegiorum ... decisiones absolutas ...
exhibens

Carpzov, Benedict

Wittebergae, 1670

Qvaestio X.

[urn:nbn:de:bsz:31-127726](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127726)

QVÆSTIO X.

De infantum expositione ejusque pœnâ.

S V M M A R I A.

1. Infanticidii pœnâ plecluntur solummodo parentes liberos manibus suis interficientes.
2. Expositio infantum pœnam quoq; meretur.
3. Quanam sit pœnâ expositionis infantum, n. 4.
5. Quandoq; infans animo occidendi exponitur, Et quæ hujus delicti pœna, si infans moriatur, n. 68.
7. Sententiæ Scabinorum Lipsensium, n. 9.
10. Si infans expositus præter intentionem exponentis moriatur, n. 11.
12. Responsa Scabinorum Lipsensium.
13. Dans operam rei illicita, quando de omni eventu teneantur, n. 14.
15. Quæ sit pœna exponentis, si infans vivus & incolumis reperiat, n. 16. 17. 18.
19. In dubio mitior est in pœnalibus eligenda via.
20. Sententiæ Scabinorum Lipsensium, n. 21. 22. 23. 24.
25. Cuiam judici incumbat educatio infantis, matrem non habentis, n. 26. 27.
28. Sententiæ Scabinorum Lipsensium.

1 **S**everâ ac rigorosâ illâ infanticidii pœnâ, de qua hæcenus diximus, tenentur absque dubio parentes, qui liberis suis impias manus inferunt, eosque dolosè & ex proposito occidunt, haud absque insigni atrocitate, à qua tamen alii, in quibus adhuc scintillula affectionis & amoris erga liberos superest, abhorrent, non manibus liberos trucidantes, sed alio modo eos perimentes, causamq; morti præbentes, quos pari pœna pleclti admodum rigorosum esset. licet & hi impuniti haudquaquam remanere debeant.

2 Accidit hoc si parentes partus à se progenitos exponant, vel abiiciant, qui non minus adversus ipsum naturæ instinctum agere videntur: cum brutis hoc inesse videamus, ut quanquam feræ sint, non tamen prolem suam negligant, hæcque inhumanitatem tantò quo vis homicidio pejorem esse, quantò miserioribus ea inferatur, inquit Imper. Iustinianus in l. f. C. de infant. exposit. Quocirca parentes ejusmodi liberos suos exponentes, eos non modò amittunt, sed etiam pœnam incurrun. l. 2. l. f. C. eod. tit. Menoch. de arbit. jud. quæst. lib. 2. cent. 4. casu 196.

3 Quæ tamen pœna uniformis non est, Etenim quandoque liberi exponuntur, eo animo ac proposito quo pereant, quandoque verò conciliandæ potius à prætereuntibus misericordiæ casu, & quò parentes pœnam & vituperium fornicationis seu adulterii effugiant: interdum etiam liberi expositi moriuntur: interdum verò repertiuntur ab aliis & vivi conservantur, ac educantur. Quæ circumstantiæ delicti ipsam quoq; variant pœnam.

4 Neque etiam Doctores in hac omni ex parte conveniunt. Alii enim relegationem, vel fustigationem: Alii etiam mortis pœnam pro delicto hoc constitutam esse arbitrantur: Alij denique rem totam Iudicis arbitrio committunt, ut videre licet apud Wesembec. in parat. ff. ad Leg. Cornel. de sicariis n. 14. Jul. Clar. lib. 5. sentent. §. 5. quæst. 83 n. 7. Matib. Berlich part. 4. concl. 7. n. 32. & seqq. Daniel. Moller. lib. 4. semest. 45. Matth. Coler. part. 1. decis. 58. Ludovic. Gilhaus. in arbor. jud. crim. cap. 2. tit. 15 n. 1. & seq. Agid. Boss. de homicid. n. 7. ita ut difficile sit, certi quid statuere. Ne tamen hæreamus in dubio, ad planiorem hujus rei explicationem tres casus ab invicem distinguere lubet.

PRIMVS CASVS EST, Quando infantes in locum solitarium, & à conspectu hominum remotum, abiiciuntur ea intétione & proposito, quo inedia consumantur & moriantur, tunc eventu subsequito exponentes pœna legis Cornelie de sicariis, nempe gladio puniendi sunt. Bartol. in l. 4. in fin. ff. de agnos. & alend. liber. Iob. Harppr. in d. item lex Cornel. de sicar. n. 42. Institut. de publ. judic. Vesemb. in parat. ff. ad Leg. Cornel. de sicar. n. 14. Agid. Boss. de homicid. 7.

Etsi enim ipsimet manu sua non interficiant liberos, attamen cum causam mortis præbeant animo occidendi, utique morte sublecuta gladio pleclendi sunt, cum parùm referat, an quis occidat, an verò causam mortis præbeat, l. nihil interest. 15. ff. ad Leg. Cornel. de sicar. Cui quo convenit etiam Ordin. Crim. Carol. V. in art. 132. in f. i. b. i. *Strebt aber das Kind von solchen hinlegen/ so soll man die Mutter nach Gelegenheit des gefährlichen Hinlegens an Leib oder Leben straffen.* Hinc gladii pœna dictata fuit H. S. qui prolem suâ ex fornicatione procreatam in campum solitari-um penes fluvium abiecerat, surculis spinosissimam cooperiendo, ubi omni ope & auxilio destituta perierat. Versus Ro. M. l. i. Ad consultationem Præf. l. i. Mens. Jun. Anno 1582.

Quamvis & meo iudicio, Iudex delinquenti hoc casu pœnam ordinariam Culci dictando neutiquam à tramite iustitiæ aberraret, cum unum idemque ferè sit, infantem manu necare, & in talem locum exponere, ubi fame & inedia eum perire oportet.

Veluti sic quoq; responderunt Scabini ad consultationem Gregorii Adolphi à Hartitz. *So möchtte N. L. deswegen/ daß sie ihr Kind also dolosè und fürsegllich umbkommen vnd verschmachten lassen/ und es eben dafür zu halten/ als wess sie es ermordet und umbbrachte/ und sollichen Hand angeleget hätte/ mit einem Hunde/ Hahn/ Schlangen/ und Katzen anstatt eines Affen in Sack gesteckt/ ins Wasser geworffen und ertrencket/ oder da die Gelegenheit des Wassers nicht verhanden/ mit dem Rade vom Leben zum Tode gestraffe werden.* N. W. Mens. Mart. Anno 1617.

Eadem pœna dictata fuit in casu simili, versus Mülberg/ an Schöffler/ Mens. Octob. An. 1599. Ad requisitionem Quæstoris zur Wörzburg/ Mens. April. Anno 1591. Ad consultationem Ottonis à Dijkstra/ Mens. Novemb. Anno 1599.

SECVN-

Alter Cas. SECUNDVS CASVS EST, Si parens

10 infan-
 Q. II. Si infans
 expositus
 præter in-
 tentionem
 exponens
 moritur?

infantem non quidem animo occidendi, neque in locum solitarium, sed in eiusmodi locum, quo homines frequenter ambulant, ut in plateâ ad aedes alicuius, exponunt, eo sine & proposito, quò is, qui pater ipsius perhibetur, vel etiam alii misericordiâ ducti eum recipiant & alant, eoque modo exponentes vituperium & pœnam fornicationis vel adulterii effugiant. Quo casu, si infans præter intentionem exponentium, vel nimis serò, vel etiam planè non repertus, inediâ consumatur aut frigore pereat, quin exponentes pœnam fustigationis cum perpetuâ relegatione incurrant dubium non est:

11 Etsi enim hic animus occidendi desit, attamen cum per expositionem sobolis morti ipsi causa præbeatur, quæ si non fuisset exposita, absque dubio viva conservari ac educari potuisset, & sic exponens infantem in dolo veritatur, mortemque causatur, non immeritò pœna corporis afflictiva, fustigatio scilicet cum perpetuâ relegatione obtinebit, iuxta Ordinat. Crim. Carol. V. in dict. art. 132. in verb. Nach Gelegenheit der gefährlichen Hinlegen an Leib oder Leben Wese-
 bec. dict. loco. n. 14. Matth. Berl. dict. concl. 7. n. 34.

12 Et tali casu fustigatio cum perpetua relegatione dicitur fieri à Scabinis versus Noththilf ad requisitionem Præf. Mens Jun. Anno 1582.

It. An die Land Herr über der Raths Ritters Güter zu Leipzig Mens August. Anno 1609.

13 Neque huic obstat, quòd dans operam rei illicitæ teneatur de omni eo, quòd sequitur præter illius intentionem & voluntatem: *l. quoniam multa C. ad Leg. Jul. de vi publ. ubi gloss. n. verb. quoniam Cuman. in l. 1. §. divius ff. ad Leg. Corn. de sicar. & in consil. 134. col. 2. Marfil. cons. 7. n. 5. & 8. Gozadin. cons. 61. n. 3. Capolla cons. 3. n. 2.* unde videtur sequi, exponentem hoc casu de morte infantis expositi teneri, adeoque pœnâ gladii plectendum esse, eò quòd expositio infantis res per se illicita sit, & mors inde evenit.

14 Hoc inquam, non obstat, quia dans operam rei illicitæ tunc demum de omni causâ tenetur, si nempe eventus ex opere illicito per se immediatè & necessariò sequatur, non etiam si hoc fiat per accidens, & causâ non sit ordinata ad subsecutum eventum; nam quæ per accidens eveniunt ex opere aliquo, non imputantur agenti, Covarr. ad l. em. V. de homicid. secund. part. relit. in §. 1. sub n. 1. Doff. de homicid. sub. num. 75. Quia ergò mors infantis ex ipsa expositione necessariò non provenit, sed infans propterea, quòd nimis serò aut planè non repertus fuerit, vel inediâ vel frigore & sic per accidens perit, utique nec exponens pœnâ mortis tenebitur, propter expositionem tamen dolosam fustigatione plectendus est.

15 **TERTIVS CASVS EST:** Quando infans expositus vivus ac incolumis reperitur. Tunc exponentem æquè ac casu secundo, fustigatione & perpetuâ relegatione puniendum esse, tradit Dan. Moller. lib. 4. semest. 45. numer. 7. Matth. Coler part. 1. decis. 58. n. 2. Matth. Berl. part. 4. concl. 7. n. 36. Petr. Theodor. in Colleg. crim. dispnt. 7. th. 6. lit. H.

Quæ tamen sententiâ tam quoad intentionem exponentis, quàm quoad ipsum delictum expositionis mihi nimis dura videtur. Exponentis namque intentio alia non est, quàm ut onus alendi & educandi infantem vel in patrem infantis, vel etiam in alium transferatur; & ne delictum fornicationis vel adulterii manifestetur, (de hoc enim casu hic solùm agitur, non etiam si infans exponatur in locum solitarium ut pereat, quo casu licet infans vivus reperitur, fustigationem obtinere, facillè concesserim.) Hanc verò intentionem fustigatione coerceri, admodum durum esset. Neque etiam ipsa expositio pœnam corporis afflictivam meretur, ut quam non impietas causari solet, sed proprius honor, qui non modò filiis sed & vitæ propriæ antefertur. *l. isti quidem §. ff. quod met. caus. l. Jacob. Menoch. de arbit. jud. quest. lib. 2. cent. 4. cas. 396. n. 7. Cravet. cons. 168. n. 3. Socin. lun. cons. 38. n. 40. lib. 2. Ideoq; & S. natum Mediolanensem puellam, quæ ad infamiam evitandam partum exponi jussit, absoluisse, refert Jul. Clar. §. f. quest. 8. n. 7. quam sententiam laudat Menoch. dict. cas. 396. n. 6.*

Rectius meo judicio existimat Wesebec. 17 in parat ff. ad Leg. Corn. de sicar. n. 14. Exponentem hoc casu si infans incolumis repertus fuerit, relegatione solùm puniri debere: *Tum*, quòd & iure Civili mulier exponens partum puniatur extraordinariè, *l. unusquisq; 2. C. de infant. expos. Nov. 153. cap. 1. Jul. Clar. in dict. §. fin. quest. 85. n. 7. Menoch. dict. cas. 396. n. 2. Ludov. Gilbanj. in arbit. jud. crim. cap. 2. tit. 15. n. 1. & seq.*

18 *Tum*, quòd hæc sententiâ haud obscurè conveniat art. 132. *Const. Crim. Carol. V.* ubi dicitur: *Schreibt aber das Kind von solchen Hinlegen / so soll man die Mutter nach Gelegenheit der gefährlichen Hinlegen an Leib oder Leben straffen.* Ergò à contrario sensu, quando infans non moritur, sed incolumis reperitur, mater quæ ipsum exposuit, neque ultimo supplicio, neque pœnâ aliquâ corporis afflictivâ (qualis fustigatio quoque est) coerceri, sed pro arbitrio Iudicis puniri debet, secundum verba præcedentia *dict. art. 132. Nach gelegenheit der Sache vnd Raht der Verstandigen.*

Tum, quòd in dubio, quando certa pœnale 19 gibus non est expressâ, mitior semper eligenda est sententiâ. *l. hæc enim causa 4. §. decreto. 1. ubi gloss. in verb. & verum est. ff. de susp. tutor. l. si præstis 32. in f. & l. interpretatione. 42. ff. de pœn. l. factum cuique. 155. §. fin. ff. de reg. jur. cap. in pœnis. ext. eod. in sexto. lac. Schult. in addit. ad Modest. Pistor. part. 4. q. 133. nu. 26. Menoch. de præsumpt. libr. 5. præsumt. fin. nu. 2. Ludolph. Schrad. de feud. part. non part. princ. sect. 8. n. 16. Prosp. r. Farin. in prax. crim. lib. 1. quest. 19. n. 3.*

20 *Quam opinionem Wesebec. tenet veriore in pronunciando quoq; sequuntur Scabini Elect. dilatantes exponenti hoc casu, quo infans vivus ac incolumis repertus fuit pro ratione circumstantiarum relegationem temporalem vel perpetuam, quandoque etiam pœnam arbitrariam carceris vel temporalis relegationis.*

Sic pœnam temporaliis relegationis adjudicarunt 21 C. K. hisce formalibus.

Ob

Ob sie nun wol darneben vorgewendet/das sie bemeltes Kind nicht der meinung hinweg gelegt/das es umbkommen oder Schaden nehmen sollte/sondern weil sie gesehen/das es auffgehoben worden/were sie davon gangen/ &c. So wird sie doch solches gethanes Fürwendens ungeachtet/der wegen auch zeitlicher Lands Verweisung in Straff genommen B. X. W.

Ad consultationem Sculteti in Eptern / Mens. Septembr. Anno 1600.

22. Et cum M. B. artum suum ad ades impregnatoris exponere alicui mandaverat, utrius tam mandatrici, quam mandatario temporalis relegatio fuit indicta.

So werden sie des wegen beide gestalten Sachen nach/weil gleichwol dem Kinde nichts widerfahren/auf etliche Jahr des Landes verwiesen/man wolle denn der verhassten M. B. in Ansehung das sie sich selbst an gegeben/vnd ihr Betänntniß freywillig gethan/ Gnade erzeigen/auf den fall möchte sie mit der Lands Verweisung verschonet/und ein zeitlang mit Gefängniß gestrafft werden B. X. W. Versus Lauchstädt/ Ad requisitionem Praefecti, Mens. Jul. Anno 1614.

Pariter temporalis relegatio dictata fuit A. D. Nach Salza/an Schöffler / Mens. Jun. Anno 1597.

In casu simili fuit cuidam femina indicta relegatio ad biennium, Ad requisitionem Quaestoris Zwickviensis, M. Novembr. Anno 1630.

23. Perpetua verò relegatio alicui adjudicata fuit in casu simili, versus Hochlig/an die Statt Gericht. / Mens. Aug. Anno 1606.

24. Arbitraria poena Carceris vel temporalis relegationis fuit imposita hoc casu exponenti an Richter zu Erimmichshaw) M. Decem. r. Anno 1594.

It. Ad consultationem Joh. himi Reiboldens in Dinter Nawendorff / Mens. Febr. Anno 1583.

It. Ad requisitionem Quaestoris in Zörbigel / Mens. Septembr. Anno 1629. in qua sententiâ fuit indicta poena carceris etiam mandatario exponenti

sobolem ad mandatum & jussum alterius.

Quæritur hic, si infans cujus mater ignoratur, in loco, in quo uni merum imperium vel alia jurisdic-
tio Cui die Obergerichte / alteri infer or jurisdic-
tio Erige-
nam ju-
richte competit, repertus fuerit, utri illorum, si ho-
spit alia desint, curatio & educatio ejus incumbat? cumbat

Nobiles quidem hoc onus rusticis & toti cõ-
munitati obrudere solent, sed quo titulo? Nul-
lo certo alio, quàm quod cõmuniter homines
onera ex quibus nihil commodi sperandum, in
alios transferant; cùm tamen onera debeat fer-
re is qui sentit commoda, adeoque ad magistra-
tum qui reditus jurisdictionis habet, curatio &
educatio liberorum expositorum pertinet, la-
cob. de S. Georg. in l. i. ff. de jur. & fact. ignor.

Et quamvis Tessaure. decis. 118. contrarium vel-
lit probare ex Novall. 153. educationem nimirum
horum infantum spectare ad communitatem e-
jus loci, in quo reperti sunt infantes: Frustra ta-
men laborat prout luculenter demonstrat Dani-
el Moller. Lib. 4. sem. 45. ubi asserit, Educatio-
nem ejusmodi infantum incumbere iudici, qui
eo in loco jurisdictionem superiorem habet, die
Obergerichte / n. 6. Quod etiam verissimum est:
Licet enim causa curationis & educationis in-
fantis expositi per se criminalis non sit, à crimi-
næ tamen expositionis oritur, quod iudex supe-
rior der Oberrichter / regulariter solet punire, iu-
xta Ordin. Provinc. Elector. Saxon. was zu Ober-
vnd Nieder-oder Erbgerichten gehöret / Moll. dict.
cap. 54. n. 7.

Et Secundum Mollerii sententiam pronunciamus
gegen Schönsfels / Ad Consultationem actua-
rij judicialis, M. Majo, anno 1621.

Item Ad requisitionem Quaestoris in Arnshaug /
Mens. Sept. Anno 1629.

QUÆSTIO XI.

De Pænis procurantium abortus infantes præmaturus necantium, vel adhuc
in utero existentes, criminis que infanticidii consciorum.

SVMMARIA.

1. Qua sit pæna procurantium abortus. n. 2. 3. 4.
5. Quo tempore fetus in utero materno vivere inci-
piat. n. 6.
7. Sententia Scabinorum Lipsensium.
8. Pæna matris hausta a potione partum abigentis.
9. Sententia Scabinorum Lipsensium.
10. Quomodo puniendus pater sive impregnator
partum abigens.
11. Responsa Scabinorum Lipsensium.
12. Pæna matris vim utero inferentis & partum ne-
cantis. n. 13. 15. 16.
14. Fetus in utero pro jam nato homine habetur, li-
cet verè homo non dicatur. n. 18.
17. Explicatio Const. Elect. 4. part. 4. n. 19.
20. Argumentum ex ratione legis desumptum fir-
mum est.
21. Sententia Scabinorum Lipsensium, n. 22. 23. 24.
25. Abortus non dolosè pro. uratus, mitius punitur.
26. Antequam pæna decernatur, constare debet de
efficacia medicamenti adhibiti ad procurandum
abortum.

27. Sententia Scabinorum Lipsensium.
28. Pæna matris, qua infantem in squalore perire
sinit. n. 29.
30. In dubio mitior pæna Reo est imponenda.
31. Sententia Scabinorum Lipsensium, n. 32. 33.
34. Quâ pæna plectenda mater infantem in cloa-
cam emittens. n. 36.
35. Responsum Scabinorum Lipsensium.
37. Pæna parentum necantium liberos præmaturus
& imperfectos. n. 38. 39. 40.
41. Sententia Scabinorum Lipsensium, n. 42. 43.
44. Pæna consciorum criminis infanticidii. n. 45.
48. 49. 50.
46. Intellectus l. utrum ff. ad Leg. Pompei de parricid. & §. 6. Instit. de publ. judic. n. 47. 54.
51. Refertur opinio Scabinorum Lipsensium additis
prajudiciis. n. 52. 53.
55. Conscius criminis in jure duplici modo dicitur.
56. Infanticidium non dolosè commissum mitius pu-
niri debet.

PRÆTER